

Posamezna številka v Ljubljani in Trstu 4 vin.

„JUTRO“ izhaja vsak dan — tudi ob nedeljah in praznikih — ob 3. zjutraj, ob ponedeljkih ob 5. zjutraj.
 — Naročnina znaša: v Ljubljani v upravnistvu mesečno K 1.—, z dostavljanjem na dom K 1.20; s pošto celoletno K 18.—, polletno K 9.—, četrtletno K 4.50, mesečno K 1.50. Za inozemstvo celoletno K 28.—.
 Telefon številka 118.

JUTRO

NEODVISEN POLITIČEN DNEVNIK.

Izven Ljubljane in Trsta 6 vin.

Uredništvo in upravnistvo je v Franciškanski ulici 8.
 Dopisi se pošiljajo uredništvu, naročnina upravnistvu.
 Nefrankirana pisma se ne sprejemajo, rokopisi se ne vračajo. Za oglase se plača: peti vrsta 15 v, osmrtice, poslana in zahvale vrsta 30 v. Pri večkratnem oglaševanju popust. Za odgovor je priložiti znamko.
 Telefon številka 118.

Lex Perek.

V zadnjih dneh se je mnogokrat slišal in čital gorji naslov. Lex Perek je zelo važen tudi za nas in bi ga morali imeti v naših provincijah, kjer živimo pomešano z drugimi narodnostmi, prav tako, kakor ga imajo Čehi na Moravskem. Zato kaj je lex Perek in kaj določa? Lex Perek je bil ena najvažnejših točk, na podlagi katerih se je dosegla pred nekaj leti češko-nemška sprava na Moravskem. Ta zakon določa, da je prepovedano jemati otroke druge narodnosti, ki niso zmogni učnega jezika v tujo šolo. Po tem zakonu se kaznuje šolsko vodstvo, ako vzame v šolo otroka druge narodnosti. Na ta način se je hotelo rešiti šolo iz onega stranskega političnega boja, ki je šoli le škodoval. Lex Perek je narodno organizoval šolstvo na Moravskem, šole sp spadale poslej dotični narodnosti. Na ta način se je zabranilo prodajanje in kupovanje otrok v narodnih manjšinah in se je tudi starišem onemogočilo po sili potujčiti svoje otroke, na drugi strani pa jih je ta zakon varoval pred vsakimi posledicami, zato so svoje otroke pošiljali v narodno šolo. Češki otrok v češko, nemški otrok v nemško šolo, to je bilo geslo, ki ga je izražal lex Perek. To je sicer geslo vseh modrih in previdnih ljudi — k tem ne spada naša vlada — toda lex Perek je določeval kazni za ona šolska vodstva, ki bi se proti temu pregrešila in v tem je bil njegov poseben pomen. Le dve izjemi je poznal lex Perek: 1. Vzgajeni otrok v domači šoli, oziroma v šoli domače narodnosti, tudi če bi ne bili zmogni učnega jezika; 2. dovoljeno je obiskovati tujo šolo tam, kjer ni domače in morajo torej otroci po zakonu obiskovati šolo. Ti dve izjemi sta bili. Prva ni pomembna, ker svojih otrok ne bomo vzgajali na podlagi tujega učnega jezika; druga pa je važna, ker tu pride vprašanje, ali vlada glede šolstva izpolni svojo dolžnost ali ne.

Vkljub temu, da je lex Perek precej jasen in govori popolnoma razločno, kdaj se smejo otroci sprejeti v šolo s tujim učnim jezikom, so se vendar godile krivice od nemške strani in z raznimi razlagami so hoteli Nemci opravičevati svoje ponemčevanje kot po zakonu dovoljeno in so kršili zakon.

Isto se je godilo tudi v Višavi, kjer so nemški renegati pokrili svojo nemško šolo s češkimi otroci. Stvar je bila zelo kričeca. Zato so se prebivalci pritožili na naučno ministrstvo, in glejte naučno ministrstvo, ki bi bilo prvo poklicano, da skrbi za to, da se vsak narod vzgaja in uči v svojem jeziku, je zavrnilo pritožbe kot neutemeljene in je smatralo postopanje šolskega vodstva in nemškega krajnega šolskega sveta kot po lex Perek opravičeno. Prebivalci pa so se pritožili zaradi te razsodbe na upravno sodišče in to je razsodilo v smislu pritožb in naučno ministrstvo je pogorelo, to se pravi: upravno sodišče

ima več smisla za šolski zakon in za vzgojo, kakor naučno ministrstvo; naučno ministrstvo dovoljuje, da se prestopa važen šolski zakon, ki se je ustvaril v korist šole pri spravi med dvema narodnostma, namesto, da bi samo kar najstrožje skrbelo za to, da nastane mir na šolskem polju, da se da narodu šol v njegovem narodnem jeziku in da se ne potujčuje otrok, ker igra ravno to vprašanje največjo vlogo pri sporu med avstrijskimi narodnostmi. Mi nimamo zakona, kakor je lex Perek, dasi bi ga potrebovali na Koroškem, Štajerskem, v Trstu, v Istri, tudi na Kranjskem in tudi v Ljubljani. Potrebovali bi ga, pa še bolj bi potrebovali, da bi se izvajal. Toda z nami bi menda Nemci ne hoteli sklepati takih zakonov, ker njihovim otrokom ne preti nikaka nevarnost. Na Moravskem so morali pristopiti na ta zakon, ker so se bali — češke šole. Upali so vendar ponemčevati vključ lex Perek. Češka javnost je sicer protestirala in Nemci so morali odnehati.

Zadnji slučaj pa je pokazal naše naučno ministrstvo v posebni luči in minister Stürgkh je baje že sklical sejo na pomoč, da se izmaši iz blamaže, v katero ga je spravilo upravno sodišče.

Naša vlada povsod hoče doseči spravo in jo stane to ne malo truda in žrtve. Glavni vzrok razporov pa je šola. In če vlada sama ne skrbi za spravo na tem polju, potem naj sebi pripiše vse neuspehe, ki izhajajo iz narodnostnih sporov.

Zato zadnji čas časopisje mnogo piše o lex Perek in kaže pristranost našega naučnega ministrstva celo tam, kjer zakon, postavljen od narodov, deli enake pravice.

Tehant z — mlekom poskočil.

Kranj, 13. marca 1911.

Zopet imamo neprijetno priliko, da se bavimo s častivredno osebo našega občespoštovanega (?) in nad vse priljubljenega (?) tehanta Toneta Koblarja. Po raznih stopnjah se je ponizal končno do skromnega mesta navadnega agenta za mleka. Tone Bonaventura je lahko vesel svojega vrednega blapca, ki je tudi, kadar mu razni izven duševno pastirski posli pripuščajo, mastno plačan tehant mesta Kranja.

Eno lahko pribijemo: srečne roke nima v svojih različnih spekulacijah. Vsaj je že pred časom trdil preprosti kmetič iz škofjeloške okolice, da je kadežni lemenatar Tone ociganil rajnega škofa Pogačarja, ko ga je posevečeval za duhovnika. Držal je baje v tem slovesnem trenutku — figo v žepu. In tako je šel škofov blagoslov mimo njega in z blagoslovom — sreča. Da je res tako, bi sodili po raznih neuspehih njegovega delovanja. V Ljubljani mu je doneslo njegovo častnikarenje poleg ogromnega deficita

gorke dejanske klofute v prekrasni Zvezdi. Kranjsko tehantijo je moral, kakor pravijo, kupiti od škofa z bogato odškodnino. Pota njegova v Kranju niso z rožicami posuta. Cesar se loti, mu večinoma izpodleti. Sreče nima pri raznih volitvah, kakor tudi ne pri hranilnih knjižicah, ki jih sicer verne dušice tako radi podarjajo svojim dušnim pastirjem — med živimi. Naročal je za kmetje moderne motorje, da bi si prislužil nekaj provizije. Pa motor ni hotel iti in kmetje so kleli. Smola na smolo!

Končno je prijel tehant Koblar po vseh teh neuspehih med mlekarke, še bolj mlečne agente. Kako to? Tehant redi v svoji štalici lepo število molznih in dobro rejenih krav, katerih mleko prodaja na debelo in drobno. Le to mu ne da spati, ker misli, da ga prodaja preveč poceni. Že večkrat je šuntal lastnike krav v mestu in okolici, naj poskočijo s ceno mleka, kakor bo tudi on poskočil, čeprav ima mastno plačano tehantijo (na 10.000 K letno) in čeprav maše neso po svetel dvajsetkronski cekinček. Saj veste, da časti in moli Tone Koblar le enega boga in ta je — bog pobasaj.

Šuntal in ruval je pri kmetih in meščanih v svrhu podražanja mleka že leta in leta. Toda brezuspešno. Letošnjo pomlad pa je nastopil naravnost nasilno. Pred mestnimi vratmi je prežal na brhke mlekarice in jih naravnost surovo pestil, zakaj ga ne ubogajo in ne poskočijo s svojim mlekom.

Agitiral je po hišah, pritiskal na gospodinje, pisaril gospodarjem pisma, nadlegoval pastirje in obetal zlate gradove kravinih dekletom.

Ko so bila tla nekoliko zrahljana, je dal poklicati preteklo nedeljo drobno peščico tistih gospodarjev, ki so njega vredni in ki so mu že večkrat šli na limanice. Napravili so bojni črtež. Izvolili so posebne zaupnike, ki naj z vso silo pritisnejo na okoličanske gospodarje, da poskočijo z mlekom od 16 do 20 h. Poglejmo si te tehantove zaupnike natančneje. Njih glavni je znani kravji mešetar Matija Černe, p. d. Mernik v Kranju, o katerem pravijo, da je oiginalni železniško upravo, ker se je naredil baje gluhuga in se pustil penzionirati. O njem gre tudi glas, da pomlaja stare krave na ta način, da jim privezuje z zico na stare mršave repe iz bujne konjske žime umetno narejene nove repove. Drugi glavni oproda in mlečni agent tehantov je miroljubni (?) oče Petrič s Primskovega, piše se pa za Petra Pokorna. To vam je pretkana glava! O njem pripovedujejo tole: Ko se je prvič ženil, je ociganil tasta s pomočjo tujih hranilnih knjižic za roko njegove hčerke. Dobri tati je pozneje pri tujih ljudeh objokoval svojo lahkevost, ker ga je nehvaležni in neusmiljeni zet pogljal iz domačije. Pomogli so jima še tile častivredni možje: vedno trezni, uzorgospodar dobrovoljček Vokar, vedno molčeči Jenač, bahati knez in libera-

lec Grenkev, ki je prišel med tehantove podrepanke, kakor Pilatuš v vero. Ti možje so agitirali z naravnost nepoštenimi, kaznivimi sredstvi pri kmetih na Primskovem, Rupi, Gorenjah, Klancu, Hujah, Čirčah, Hrastju, Prebaževem in Stražišču, naj poskočijo v ceni z mlekom, kakor želi in hoče tehant z mlekom. Grozili so ljudem z denarnimi kaznimi, lagali, da so poslani iz kancelije, silili ljudi za podpis, s katerimi se prste zavežejo gospodarji pod denarno globo 50 K, ako se izneverijo in ne podraže mleka.

Vedno čuječi državni pravdnik, kje si?! Starešinstvo in svetovalstvo mestne občine Kranj, varuj interese svojih občanov! Draginski odsek v občinskem odboru mesta Kranja, ali spiš; zdrami se, vrši svojo nalogo in pošteno stopi na prste takim brezsrčnim povzročevalcem draginje kakor je tehant Koblar s svojo preje opisano gardo! Ta Koblar se po krivici imenuje imenuje mestnega župnika, on spada na kmete, s katerimi bojkotira — meščane. Občinski odbor mesta Kranja naj mu da pri prihodnji seji zaslužen brc.

S Koblarjem ven iz Kranja! Usliši nas, o Gospod!

Iz slovenskih krajev.

iz Ihana. — V nedeljo 12. marca 1911. po deseti maši je bil oklican v Ihanu sledeči razglas: Deželni odbor v Ljubljani je ukazal naj občina posestvo ranjke g. Ane Sojec v Ihanu št. 7. proda ponudbenim potom. Prodalo se bo vse skupno in zato se pozivljejo vsi, ki žele kupiti, da zaprete pismene ponudbe gotovo do dne 20. marca t. l. do 9 ure dopoldne pri županstvu vlože. Ponudba naj zunaj nima ponudnikovega imena, ampak o pombo: Ponudba za nakup posestva umrle Ane Sojec. Občina si pridrži proste roke, da sprejme ponudbo, katero hoče. Tudi si pridrži na zemljiški parceli št. 194. nekavi stavbeni prostor, ki se bo po cenilni vrednosti odplačal. — Kdor bi želel več pojasniti, naj se oglasi pri županstvu. Ihan, 12. marca 1911. — K temu naj pripomnimo tole: Ana Sojec je zapustila svoje imetje za občinske reveže. Gotovo bi moralo torej županstvo v tem slučaju s premoženjem, ki je skupna last, postopati tako, kakor to želi javna korist, t. j. da izkupi na dražbi ali pri prodaji, čim več zase, oz. za občinsko blagajno. Toda pri oglasu občina oznanja, da ne dobi posestva ta, ki obljubi največ, ampak, da si pridrži proste roke, da sprejme ponudbo katero hoče. Kakor slišimo, je posestvo kupil g. Breznik, in drugi ponudbeniki niti v poštev niso prišli. Tudi si je župnik dal truda na prižnici, da je poleg nepotrebnih drugih opazk, ki so se očividno nanašale na nekatere osebe — pripomnil tudi to, da mora to posestvo priti v „kristjanske“ roke. Ker pri nas ni židov, je vprašanje, kake kristjanske roke je mislil. In sedaj nam je jasno vse: re-

cimo: neka občina prodaja javno last: to si želi kupiti neki klerikalec; da bi na javni dražbi ne imel preveč konkurentov, se priporoči župniku, naj občina razpiše prodajo tako, da si pridržijo proste roke, t. j. da lahko vzame klerikalno ponudbo, četudi so druge višje. Prosim vas, kam bi to vedlo. Kaka pravica je to. Kje je tu tisti dež. odbor, ki se je tako oblastno vmešaval v kupčijo v Ljubljani ali v Idriji. Ali ne trpi pri tem korist občine? Ali ni občinski odbor za to tu, da skrbi za blagor občine? Ali je za to, da podpira klerikalne kupčije na svojo zgubo. Vsled takega postopanja našega županstva je občina oškodovana za več tisoč kron; ako hočejo klerikalci kupovati posestva, naj jih plačajo, kolikor iznese javna dražba; pristransko postopanje pa je nedopustno in ga dež. odbor ne sme dopustiti.

Slovanski jug.

Bolgarsko - avstrijski odnošaji.

Zadnja obiska bolgarskega kralja Ferdinanda pri cesarju Francu Jožefu I. v Schönbrunu sta izzvala v političnem svetu različne komentarje in dala povod k raznovrstnim razmotiranjem o bolgarsko avstrijskih odnošajih. Dočim avstrijsko-ogrski, zlasti pa nemški uradni listi neprestano povdarjajo, da obiski kralja Ferdinanda niso imeli nikakega političnega pomena, pripisujejo angleški, turški in srbski časopisi obiskom velik političen pomen. Eni trdijo, da je med Avstrijo in Bolgarsko sklenjena tajna vojna konvencija, ki ima defenzivni karakter. Drugi pa naglašajo, da se je bolgarski kralj pod uplivom avstrijskega cesarja dal pregovoriti tudi za miroljubno politiko napram Turški. Vesti, ki prihajajo iz Sofije, da bolgarski kralj in kraljica v najkrajšem času uradno obiščeta dunajski dvor, so vsekakor izzvale v cagirajskih političnih krogih precejšnje vznemirjenje. Boje se zlasti radi tega, ker se vrše ti obiski ravno v času, ko stoji Turška pred splošno vstajo vseh narodnosti, posebno pa, ker smatrajo, da bo eventualna vstaja posledica tujih uplivov, zlasti avstroogrske monarhije in Bolgarske.

Vzajemnost med zagrebškimi in belgrajskimi odrom.

V zadnjem času se upravi belgrajskega in zagrebškega gledališča energično prizadevata, da bi se ustvarile čim ožje zveze med njima in v pozneje sploh med vsemi jugoslovanskimi gledališči. Prvi korak za to je že storjen in bodo hrv. igralci gospa Vavra in gg. Rajič in Stepanec gostovali v Belgradu. Rajič je tle dni že igral na belgrajskem odru in doseglj velik uspeh v vlogi Oswalda v Ibsenovi drami „Strahovi“. Vsi listi ga pozdravljajo kot umetnika prve vrste. Belgrajski in novosadski igralci nameravajo svojim kolegom v Zagrebu najprej vrniti poset, pozneje pa odide, kakor se poroča, cela belgrajska trupa v Zagreb, kjer bo priredila vrsto predstav iz srbskega in hrvaškega repertoarja. Poset se vrši najbrže meseca maja, ko bo belgrajska sezona kon-

LISTEK.

MICHEL ZÉVACO:

Most vzdihljajev.

Roman iz starih Benetek.

Sandrigo, viseč nad prepadom, je zakričal:

— Milost!

Roland ga je potegnil nazaj, postavil ga na tla in mu velel:

— Odreži jetnika!

Sandrigo se je z krvavim pogledom ozrl naokrog. En trenutek se je poizkusil ustavljati se Rolandu; srepo se mu je zacepil s pogledom v oči. . . Nato pa. iznova ukročen in premagan, je srdito mahnil z roko ter odvezal jetnika, ki je z iztegnjenimi rokami planil k svojem rešitelju. Roland ga je ustavil z migljajem roke.

— Gospod, je dejal, imava se še nekaj pomeniti. Blagovolite stopiti v jamo, in počakajte me tam par minut.

— Tudi par ur, kolikor časa le hočete, o velikodušni mož, zaščitnik modric, rešitelj Apolona. . . Prav gotovo, da nismo več v soteski Piave, nego na Parnasu, in čebelice letajo od cvetke do cvetke. . .

Dični Aretino bi bil gotovo še dolgo časa izlival svoje navdušenje, da ga ni Skalabrino zagrabil za roko in ga porinil v votlino, ne da bi kazal pri tem dejanju le najmanjše spoštovanje pred njegovo pesniško slavo.

Roland pa se je obrnil k razbojnikom, ki so stali okrog njega ter dejal z močnim glasom:

— Videli ste, kaj znam storiti. Kateri izmed vas me hočejo imeti za svojega poglavarja?

— Vsi! Vsi!

— Kateri izmed vas so siti bednega in nizkega življenja, ki ga živite? Kdo so tisti, ki hočejo z menoj izvršiti velike reči?

— Vsi! Vsi!

— Dobro. Napovedujem vam sestanek nocoj o polnoči.

Zdaj se razkropite. Privedite še tiste izmed svojih tovarišev, ki so odsotni. Povejte jim da je prišel človek, ki jih hoče voditi na izvojevanje velikih bogastev in napraviti iz vsakega vas siromakov velikega gospoda. Idite in bodite o polnoči zopet tu.

Roland je govoril, kakor govore krotilci, kadar stopijo prvkrat v kletko novih zverj. Navdušeni razbojniki so pozdravili njegove besede z grmečim „vivat!“ ki je prestrašil prebivalce vasi, dremajoče ob znožju gorovja; nato pa, hoteli pokazati svojo pokorščino in disciplino, so se razkropili po bregovih, ne da bi le pogledali Sandriga, ki bi se ga bil pred kratko uro še sleherni izmed njih prestrašil.

Tudi Sandrigo se je hotel odstraniti.

Toda Roland je namignil Skalabrinu, ki mu je položil roko na ramo, rekveč:

— Ostanj; gospodar hoče govoriti s teboj.

Slišavši besedo „gospodar“, je Sandrigo dvignil glavo; nato se mu je nagloma iztrgal ter z divjim krohoto planil proti prepadu, v katerem je izginil, ne da bi ga bilo mogoče zadržati.

Skalabrino je izprva osupnil; nato pa se je sklonil ter videl svojega sovražnika, kako se je z nenavadno drznostjo in spretnostjo spuščal v globino, prijemaje se za skalne robove in za redko grmicevje, ki je poganjalo iz razpok.

— Oh, če bi imel pri roki dobro arkebuzo! je zamrmral Skalabrino.

Še enkrat mu je udarilo na uho porogljivo krohoto; nato je mračna silhueta Sandrigova izginila.

— To ne pomeni dobrega, je dejal Skalabrino in vstal.

Zdelo se je, kakor do Roland ni videl, kaj se je godilo. S sklonjeno glavo in prekrizanimi rokami se je vdajal premišljevanju. In te misli Rolandove, ko se je bil sam postavil izven človeške družbe, so bile podobne mislim Karla V., ko se je odrekel cesarstvu.

Toda kmalu se je spet ovladal; stopil je v jamo, kjer je Skalabrino ravno prižgal plamenico.

Prav kakor je prej dejal Sandrigo: v jami je stala miza, na mizi pa je bil kup peres, tinta in papir.

Ko je jetnik ob luči sveče zagledal Rolanda, je vzkliknil s presenečenjem:

— Saj se res ne motim! Vi ste tisti tujec, ki sem ga videl pred par dnevi v Mestre, in kateremu sem prodal dva svoja najboljša konja?

Roland je pokimal z glavo.

— Ah, je povzel Aretino, nesrečna misel ki mi je prišla v glavo, da sem šel gledat sotesko Piave! Moja prtljaga je oplenjena, moja dva tajnika sta zbežala, in jaz sam bi bil skoraj poginil. . . Na srečo se ste pokazali vi, podobni paladiju iz starih junaških časov. . .

— Torej, je dejal Roland, vi mislite, da vas hočem izpustiti?

— Ali to ni vaš namen? je dejal Peter Aretino in prebledel.

— To zavisí od vas. . .

— Kaj hočete, da storim? Kar povejte. Hvaležnost Aretinova ni prazna beseda. . .

— Pomislite pred vsem, da vas imam v svoji oblasti, in da vas lahko vrnem siromakom, ki sem vas pravkar rešil pred njimi. Premislite, da sem jih s tem svojim korakom prikradljal za celo premoženje.

Čim dalje je Roland govoril, tem klavnejši je postajal jetnikov obraz.

Toda obenem se mu je v očeh za hip zasvetil temen ogenj, ki pa je takoj zopet ugasnil.

— Česa pa zahtevate od mene? je dejal. Pri popkih vseh devic aretinskih, zares se bojim vaše velikodušnosti — skoraj bolj, nego smrti, s katero mi je pravkar grozil oni bandit!

— Rad bi vam predlagal zavezniško pogodbo, je dejal Roland s povdarkom na vsaki posamezni besedi.

Jetnik je živahno dvignil glavo.

Roland je nadaljeval:

— Zdi se mi, da vidim v vas nekaj boljšega in obenem strašnejšega, nego sem mogel sklepati po prvem pogledu. Ali sem se motil? Na tem nizkem in trmoglavem čelu, na teh gibčnih obrvih, na mogočnih čeljustih — z eno besedo, na vsej vaši volčji glavi — razbiram silno željo po uživanju, ki se oglašja v vaših prsih. Gospod Peter Aretino, ako ste samo pesnik ali pesnikovalec — kar ste raje — če ste tisti, ki pravite, da ste, odidite, svobodni ste.

(Dalje.)

čana. Ta ideja je zelo lepa in bi morala vzbuditi tudi naše gledališče in njega upravo k sličnim podvzetjem.

Splošni pregled.

Nemško-ruska pogajanja so doslej še tako visoko stopinjo, da bolezen Sasanova ne bo imela nikakega vpliva na nadaljni razvoj; gre se samo za to, da se posamezne točke sestavijo v celoto. Car Nikolaj je baje pri pogajanjih nastopal zelo odločno, kakor ga je naučil Viljem v Potsdamu.

Zmaga mehikanskih čet. Poroča se, da so pri Casa Grande zadele skupaj revolucionarne in vladne čete. Revolucionarji so bili pod poveljstvom Maderosa. Vladne čete so zmagale na celi črti in so prizadele upornikom velike izgube. Vsled tega je v sev. Mehiki veliko navdušenje.

Slovaška umetnost v Londonu. Danes se odpre v Londonu razstava slovaških umetnikov. Njim na čelu stoji Joža Uprka. Od Angležev se je največ potrudil za to razstavo znani Scotus Viator, ki je velik prijatelj zatiranih Slovkov.

Dogodki v Jemenu. Poroča se, da so turške vojne čete obkolile kraje Sehab in Sulars in so jih očistile od arabskih rebelov. Boj je trajal 3 dni.

Nemiri v Maroku niso tako velikega pomena, kakor je poročalo časopisje. Francoski min. svet smatra vse vesti za tendenciozne.

Tač se je izjavil glede ameriškanskih vojnih priprav sledeče: Revolucionarji hočejo v Mehiki imeti republiko, ki pa bi ne bila taka, kakor sedaj in bi kalila mir na jugu. Zato so Zdr. države prisiljene poseči vmes in bodo zabraile, da se nakane revolucionarjev ne uresniči.

Izganjanje poljskih delavcev iz Rusije. Parlamentarna komisija je sklenila, da poda interpelacijo radi izganjanja poljskih delavcev iz Prusije.

Avstrijsko naučno ministrstvo je odklonilo 63 hospitank z ruskega Poljskega, ki so hotele stopiti na krakovsko univerzo.

Krakovska univerza. Te dni se je začela disciplinarna preiskava proti 24. študentom, ki so se udeležili vseučiliških nemirov. Ob začetku novega semestra morajo vsi podpisati izjavo, da vzamejo na znanje, da bo vsako počenjanje proti vseučiliškemu redu kaznovano z relegiranjem.

Amerikanske čete so na tektaški meji že parkirale imele opraviti z umikajočimi se uporniški četami. Ujele so pri tem več revolucionarjev.

Japonska vlada je izjavila, da nima glede vojne nikakih zvez z Mehiko.

Angleški proračun za mornarico znaša za leto 1911—12 okoli 44.392.500 funtov sterlingov. Stroški za nove stavbe znašajo 15.063.877 funtov sterlingov. Moštvo se pomnoži za 3000 mož.

Revolucija v Paraguvu. Kakor poročajo listi, so se tudi nemiri v Paraguvu razširili v pravo revolucijo.

DNEVNE VESTI.

Kakor tepen cucek, tako je postal „Slovenec“ ponižen, ko mu je „Jutro“ malo trje stopilo na njegova kurja očesa — tako pravi vsak, kdor se spozabi, da vzame umazano klerikalno čunjo v roke. In ljudje vsak dan bolj uvidevajo, kaj pomeni in koristni list je „Jutro“, ker odkriva klerikalne lumparije in svinjarije brez ozira na levo in desno. In ravno vsled

tega svojega brezobzirnega boja si pridobiva „Jutro“ čimdalje več odkritorskih prijateljev.

„Slovenec“ na dilci. Globoko je padel „Slovenec“, da se ga še klerikalni voditelji sramujejo. Ko so češki poslanci prijeli dr. Susteršiča zaradi umazane „Slovenčeve“ pisave proti Čehom in dr. Kramaru, je izjavil, da obsoja pisavo „Slovenca“, da zanjo ni odgovoren, ker „Slovenec“ baje ni glasilo klerikalne stranke — česar seveda mi ne verjamemo; videti pa je iz tega prav jasno, da se že celo dr. Susteršič sramuje „Slovenca“. Se bolj je pa umazano čunjo iz Kopitarjeve ulice pustil na cedilu dr. Korošec. Izjavil je na seji „Slovanske Enot“, da je on telefoniral „Slovencu“ ono poročilo, zaradi katerega so bili Čehi razburjeni, da pa je Slovenčeva redakcija ono njegovo telefonsko poročilo falzificirala. In dr. Korošec je glasoval za resolucijo, v kateri se „Slovenčeva“ pisava obsoja. Daleč je torej padel „Slovenec“, da se ga že klerikalni veljaki sramujejo. Saj je pa tudi med dostojnimi poštenimi žurnalisti in sploh med poštenimi ljudmi nekaj nezasišane, da bi falzificirali telefonska poročila, kakor je sploh vsa pisava „Slovenca“ tako umazano-podla, tako nesramno-lažnjiva, da ga že med klerikalni noben človek ne mara več vzeti v roke. Samo škof Bonaventura še drži z gnušno klerikalno čunjo in jo vernikom priporoča. Kar seveda niti deficitnemu „Slovencu“ niti faltni in do vrata zadolženi „Katoliški tiskarni“ ne bo prav nič pomagalo.

Ali taki bolniki niso reveži. Klerikalci vedno in povsod vpijejo, da se potegujejo in delajo za reveže. V resnici pa to samo vpijejo, delajo pa drugače. V deželni bolnici, ki je sedaj domena klerikalcev se revežem tako godi, da se lahko nad njihovo žalostno usodo lahko vgledejo vsi, ki si od klerikalcev kaj obetajo. Deželni odbor je oddal hrano za bolnike deželne bolnice usmiljenkam. Te pa stiskajo, šparajo na vseh koncih in krajih in prikrajšujejo bolnike kjer jih le morejo. V III. razredu deželne bolnice je škandalozna hrana. Juha je taka, da se je bolniki bolj boje kot najbolj grenkega zdravila. Kar zamažati morajo pri vsakem požirku. Jed, ki jo dobe reveži III. razreda je že vsa mrzla in prestana. Strjena mast, bolj loju podobna kot svinjski masti, se že drži krožnika. Bolnik, ko dobi kosilo, ne ve ali naj bi jedel ali čez dajal. Kdor nima v Ljubljani sorodnikov, matere ali kake dobre tete je tak revež, da se bogu usmili. Najlepše pri celi stvari je pa še to, da morajo bolniki iz strahu pred usmiljenkami vse požreti in vse prenesti. Gorje, če bi kdo zdravniku povedal, da je slaba hrana! Potem bi se ne dobil. Zdravniki sicer gledajo na to, da je dobra hrana. A kaj pomaga ko jo vidijo le v kuhinji! Kadar zdravnikov ni, dobe bolniki čudovito zanikarno godbo. Kadar bodo klerikalci zopet naglašali ljubezen do ljudstva naj jih občinstvo opozori na deželno bolnico. Tamkaj imajo v svojem hlevu izkidati velik kup gnoja!

Klerikalne lumparije. Že delj časa sem razširja neka dunajska židovska korespondenca po nemškem časopisju najtendencioznejše vesti iz Ljubljane. Vsem je še v spominu, da je slovensko napredno časopisje v avgustu p. l. konstatiralo, da je ta židovska korespondenca imela na Dunaju telefonično poročilo o ljubljanskih demonstracijah, še predno je bil končan vojaški mirovoz. Takrat je vsa slovevska javnost kazala s prstom na klerikalce, da so zagrešili to lumparijo. A „Slovenec“ je molčal kakor

grob. Vesti so se pa vedno ponavljale; o vseh dogodkih na Slovenskem so prihajale v nemške liste tendenciozne vesti. Danes smo pa v stanu, konstatirati sledeče: Urednik „Slovenca“, Ivan Štefe je lansiral potem te korespondence v nemško nacionalno časopisje vse one vesti, ki so skrajno žaljive za Slovence in vedno tendenciozno pobarvane. Štefe je telefonično poročal na Dunaj o ljubljanskih demonstracijah, Štefe je hotel lansirati v nemške liste nesramne in žaljive vesti o državnem poslancu, g. Hribarju, Štefe je poročal lažljivo vest o konkurzu „Učiteljske tiskarne“, slovenski in katoliški žurnalist Štefe blati po nemškem časopisju na ta način slovenski narod! — V isti izdaji imenovane korespondence, kjer se poroča lažnjiva vest o konkurzu „Učiteljske tiskarne“, je izšlo tudi poročilo o famoznem škofovem pastirskem listu, datirano iz Ljubljane. Naj se škof preprača, ako se je tudi takaj Štefe norčeval iz njega po nemških listih, saj je vendar Štefe ljubljanski dopisnik nemških nacijskih listov potem dunajske korespondence. Slovenci torej sedaj vedo, kdo jih blati po nemških listih; iskalo se je krivcev v kazini, a skriti krivec sedi v uredništvu slovenskega katoliškega „Slovenca“. To je torej ono tako samozvestno narodnjaštvo ljubljanskega Štefeta, ki se ne sramuje, stopiti v krog židovskih šmokov, kadar more blatiiti slovenski narod! Pfu! taki izdajci! To so taka dejstva, ki jim ne more Štefe s celim uredništvom oporekati in jih zanikati. Kadar bo Štefe še agitiral po Ljubljani, se mu bo reklo, da naj raje napiše za „Deutsche Stimmen“ kak članek proti Slovincem, saj takega dela je že navajen.

Klerikalni sleparji. Na enem najodličnejših mest sedijo klerikalni voditelji dobrega slovenskega ljudstva. Nič se ne sramuje klerikalni doktor, nič ga ne vznemirja, da so mu prišli na sled, da je ponaredil izprichevalo. Mirno spi in še drzno čelo ima nastopati v javnosti z nesramnostjo, dasi bi mogel biti kot slepar in ponarejalec izprichevala zadovoljen in vesel, da ga javnost pusti pri miru kakor so ga pardonirali profesorji na graški univerzi in so ga izpustili po milosti in zato, da ne bo nesrečen celo življenje.

Zanimiv in značilen dogodiljaj izza klerikalnih kulis. Prejšnji teden je „Slovenec“ prinesel pod naslovom „Nov konkurz“ notico naperjeno proti „Učiteljski tiskarni“. Se isti dan so klerikalci telefonirali isto vest na Dunaj tako, da smo drugi dan brali po vseh nemških časopisih „Slovenčovo“ natolcevanje o „Učiteljski tiskarni“. Zanimivo pa je pri celi zadevi to, da so klerikalci istočasno telefonirali na Dunaj tudi članek o škofovi poslanici, ki se je norčeval iz škofa in njegovega pisma. V tem dejstvu lahko kjer vidi, da klerikalni politiki celo njega za nos vlečejo, ljudje pa lahko vidijo kako neodkritosrčna, podla in sleparska je klerikalna politika. Zato, da je klerikalni poročevalec zaslužil par kronic je kot klerikalec v isti sapi oblatil v nemškem časopisju „Učiteljsko tiskarno“ in ljubljanskega škofa!

Dr. Andreas Karlin, Bischof von Triest — tako se glase vizitke novega „slovenskega“ tržaškega škofa Karlina. Nemške vizitke so prvi njegov škofovski akt. Obiskoval je te dni razne dostojanstvenike po Ljubljani, barona Schwarz, dv. svetnika Klimenta, vladnega svetnika Laschana itd. in povsod je oddal nemško vizitko. Prav posebno zabode človeka v oči ta stvar kar se tiče Laschana. Laschan je danes zastopnik slovenske metropole Ljubljane in kot takega ga je

tudi „Bischof von Triest“ obiskal. Najnavadnejši čut dostojnosti bi mu moral velevali, da odda pri zastopniku slovenske Ljubljane slovensko vizitnico. Čut ponosa in slovenske samozvesti pa bi mu veleval, da odda tudi povsod drugod slovenske vizitnice. Seveda, pri klerikalcih apelirati na narodni ponos in samozvest — to je veliko preveč zahtevano. „Slovenski“ škof Andreas Karlin se je prav kmalo pokazal v pravi luči. Nič bi nas ne presenetilo, ko bi se začel lepega dne podpisovati za Carlina — bo manj slovensko.

Pogovor v klerikalni družbi. (Za mizo v neki gostilni v predmestju sedijo štirje klerikalci in se pogovarjajo). Prvi: Ampak „Jutro“ je že dobilo mnogo klerikalnih pristašev na svojo stran, za napredno stranko. Saj pa tudi ni to nič čudnega: na gospodarskem polju povzročajo klerikalci čedalje več polomov in kot ljudje so oni demoralizirani. „Jutro“ ima dober nos, da vse zvoha in tako dokaže s suhimi dejstvi, da so klerikalni voditelji ljudje, ki imajo največ masla na glavi. Dandanes ni pred „duhovnim očetom“ nobena ženska več varna. Koliko škandalčkov je že „Jutro“ razkrilo. Pretekli teden je prišel na vrsto šmihelski kaplan Fröhlich. Drugi: Da, jaz ti to po pravici povem, da klerikalcev ne bom volil več, dasi sem to delal celo svoje življenje, odkar sem imel volilno pravico, pa do danes, ko sem star 52 let. Naj bo na onem svetu kar hoče, nič se mi ne bo zgodilo, če bom volil poštene in značajne ljudi; zato bom volil naprednjake! Tretji: Da, da, meni se zdi, da klerikalcem že zvonijo. Vero hočejo umešavati v politiko, pa ne morejo živeti, kakor je Kristus učil, ker so demoralizirani. S križem v roki agitirajo za volitve, s križem v roki preštevajo... Vsak pošten človek, bo te „poštenjakoviče“ nagnal z mokro čunjo in bo za to gotovo prej zveličan, kot oni, ki jih bo volil, ker bi s tem neposredno držal srečo za vsakovrstne lumparije! Poštenje, značaj in dobro srce, to je vera čez vse. Četrti: Jaz bom tudi volil naprednjake! Bav-bav (je ravno prišel v gostilno): O, dober dan dragi prijatelji! Ali veste, da nekemu deželnemu petelinčku — pardon — poslančku klerikalne stranke se je zljubilo po neki omoženi?! Vsi štirje: Katerga pa misliš, bav-bav? Bav-bav: Psst! Bom povedal, če se bo tisti pred volitvami preveč koračil. (Bav-bav je izginil in družba je imela zopet kratkočasen pogovor.)

Jeglič, vodja li. mestne šole uči otroke nove vrste slepmišja. V ponedeljek dne 13. t. m. so pisali v 8. razredu namesto predpisane nemškega pouka, slovensko šolsko nalogo. Jeglič je rekel učencem: Denite se nemške slovnice na klop, da boste slovenske takoj skrili, če bi slučajno prišel nadzornik v šolo. S tem Vašim slepmišenjem, g. Jeglič, si ne boste stekli zaslug za vzgojo naše mladine v narodnem duhu. Prvič, Vi sami ste vse preje kot narodnjak, drugič škodujete naši mladini, če jo na tak način navajate k slepmišenju in neodkritosrčnosti, in tretjič ji škodujete na uspehih, kajti če je že naša mladina res primorana se učiti tudi nemščine, se je na ta način ne bo priučilo, še manj pa se bo v pravem narodnem duhu vzgojila.

Ali res Nemec dobi 5. notarsko mesto v Ljubljani? Iz naprednih notarskih krogov iz dežele se nam poroča: Kakor čujemo, je notarska zbornica pred kratkim v svoji seji glede nameščanja novega 5. notarijata v Ljubljani predlagala dva nemška prosilca in sicer Galleta in Puschniga. Prvi je notar v Logatcu, drugi v Vi-

pavi, oba pa sta prononsirana Nemca. Ker je številu Nemcev v Ljubljani z enim nemškim notarjem (dr. Vok) Nemcem že itak dovolj vstreženo in nam je znano, da se je poleg tu omenjenih Nemcev zglasilo tudi več slovenskih prosilcev, si tega koraka notarske zbornice ne moremo tolmačiti. In to tem manj, ker je predsednik notarske zbornice bivši slovenski državni poslanec dr. Plantan, odbornik Hudovernik, ki je obenem tudi odbornik družbe sv. Cirila in Metoda. Gospodje slovenski tovariši zastopani v zbornici, ali bi nam hoteli dati pojasnilo za vašo predlogo dveh Nemcev za ta novi notarjat? — Odgovornost prepuščamo g. dopisniku. Op. ured.

Ravnatelj dr. Tomišek v Gorici podpornik Súdmarke. Znano je, da je nekdanji naprednjak, sedanjí naprednjak, sedanjí ravnatelj goriske gimnazije dr. Josip Tomišek, v zadnjem času predsedal in prijadral srečno med klerikalce, kamor ga je že daj čas vleklo srce. In zdaj je postal še nemškutar po vrhu. Koncem pusta je imela „Súdmarka“ v Bartolinijevi ulici v Gorici svojo predpustno veselico, ki jo je počastil tudi ravnatelj dr. Josip Tomišek s svojo navzočnostjo. Nemci baje svojega najnovejšega prijatelja niso bili nič kaj veseli in so ga po strani gledali, kajti neznačajnežev vsak boji. Nas najnovejša imenitnost dr. Tomiška ni prav nič iznenadila, ker vemo, da je klerikalcem za narodnost toliko, kolikor za lanski sneg. In klerikalizem in nemškutarstvo se imenitno izpopolnjujeta, kar vidimo vsak dan na voditeljih naše klerikalne stranke. Žal nam je le gorških slovenskih gimnazijcev, ki imajo takega vzor-moža in značajnega Slovenca za ravnatelja!

Razglednice s karikaturami: Ljubljana in dr. Zlindra. „Suklje in policaji“ in „Jutro tebi osle kaže“ so izšle in se dobivajo v „Jutru“ po 6 vin. kos. Tabakarnam itd. po 4 vin. če se jih vzame skupaj najmanj 25 kosov. Razglednice so jako lične.

Odgovor na našo uganko. Ker je včeraj odgovor na našo uganko, — kakšen razloček je med ljubljanskim škofom in Prešernovo muzo, — pomotoma izostal, ga priobčimo danes. Odgovor: Prešernova muza nima hlač ne krila, ljubljanski škof pa ima oboje.

K slučaju koz. Ena za kozami obolelih delavk tukajšne predilnice, in sicer 37letna Marija Počivavnik, roj. Bobek, stanujoča v Spodnji Siški št. 163 je včeraj popoldne ob 2. uri umrla v mestni bolnišnici za silo. Njeno obolenje je postalo v zadnjih dneh posebno opasno, ker so se kože razvile tudi po sluznicah in notranjih organih. Zdravstveno stanje druge bolnice, 28letne Marjane Janežič, pa je zadovoljivo. Mozoli se ji že suše in deloma tudi luščijo. — Bolnicama sta poleg dr. Rudeža požrtvovalno stregli usmiljenki sestra Viljeldina in devica Jerica Gasser. Previdel ju je šentpeterski kaplan Petrič. Seveda so se pri tem opazovale vse zahteve higiene. Duhovnik je oblekel plašč, kakor ga uporabljajo zdravniki in se je na to temeljito razkužil.

Avtomobilska nesreča na Dunajski cesti. Zdravstveno stanje težko ranjenega topovodje Fajdige je nevarno, vendar pa zdravniki upajo, da bo okrevl. Kdo je lastnik avtomobila se še ne ve, pravijo, da je član graškega avtomobilskega kluba. Avtomobil je tako razbit, da ga najbrže sploh ne bodo več popravljali, ker bi poprave veljale več nego nov avtomobil. Očividci potrjujejo soglasno, kar smo mi že včeraj rekli, da je nesrečo zakrivil zgolj le avtomobil, ki se Fajdigi ni ognil na levo temveč je vozil na des-

MALI LISTEK.

Slov. deželno gledališče.

„PSYCHE“.

Komedija v treh dejanjih. Spisal Ivo conte Vojnovič, poslovenil Hinko Nučič.

Vojnovičeva „Psyche“ je delo posebne vrste, fina, diskretna, salonska igra, ki pa zahteva — to treba poudariti — svojo posebno publiko. Snov, ki jo obdelava avtor v svoji „Psychi“, je sama na sebi velika, skoro neizcrpna, le škoda, da pesnik ne ostane v veliki snovi tudi vedno velik. Vojnovičeva umetnost obdaja v tem delu majhen svet, pravi velikosti človeške narave nasproti je Vojnovič v svoji „Psychi“ majhen. Nekaj pa je, kar nas kaj skoro spravi s pesnikom — dramatikom: njegov ostri, intenzivni razum, ki dovolj dobro nadomešča včasih pomankljivo fantazijo. Vojnovič je mojster intimne umetnosti, slikar velike popolnosti in jako dober opazovalec. Njegova zmožnost, ustvariti potrebno razpoloženje in nas prestaviti v atmosfero svojega ozkega sveta, je vsega upoštevanja vredna. Ampak ozek, ozek bo ostal njegov svet vedno. Polet njegovih mislij nas ne more dvigniti v one višine, ki so

dostojne samo pesniku, nas ne more prestaviti v tisto višavo, odkoder lahko jasno gledamo v globino sreče in usode. Vojnovičeva umetnost je torej bolj plastična, oblikujoča in ustvarjajoča. Ustvarja ljudi iz mesa in krvi, ljudi, ki jih moramo pripoznati za svoje brate; vsi značaji so izklesani s ostrim umetniškim diletom, vsi so izpeljani verjetno in povsem konsekvntno. — Seveda nam morda velik pesnik nuditi kaj več. V kraljevstvu mislij naj izvršuje svojo misijo, oznanja naj nam nova pota, odpira naj nam nov razgled. Kar se tiče mislij, ki nam jih podaja avtor v svoji „Psychi“, bi Vojnoviča zares ne mogli nazvati duševnega Kreza. Specifično Vojnovičeve misli ne zasledimo niti ene. — Talent Vojnovičev obstoja, kakor smo že rekli, v tem, da zna izborno opazovati, krepko očrtati značaj s par potezami in s hitrim, a zato nič manj razumnim pogledom pregledati in absorbovati vse: stvar, kraj in milieu. Mogoče je vse to bolj tehnika kakor umetnost? Mogoče, ampak nič zato! Te lastnosti so pač komponente, katerih rezultanta je — Vojnovičeva velikost. Žalibog, da ta mojster karakterizacije kljub temu ni nikakšna osebnost; saj nimamo nobenega specijelno Vojnovičevega stila, nobene specijelno Vojnovičeve umetniške ali dramatične

oblike. Morda je temu krivo to, da je avtor, kolikor ga moremo presoditi po njegovih dosedanjih delih, preveč sprejemljiva, preveč ženska narava. Različni utisi in uplivi učinkujejo nanj in spreminjajo njegovo pot in njegove cilje; vsled tega se ne more razviti v krepkega, individualnega dramatika. Manira, ki jo opažamo v „Psychi“ je povsem nedramatična, vse delo se nam zdi premalo koncentrovano in morda so tudi posamezni dogodki v prerahli zvezi. V tem delu se nam Vojnovič prezentuje kot dober romancier in nič več. Roman je pravzaprav „Psyche“, izvrstna knjižna drama, na odru pa upliva vsled preobrnega dialoga sicer res nekam utrdljivo, nikakor pa ne dolgočasno; puhloglava publika se je v soboto dolgočasila, inteligentni, literarno izobraženi delavtorija pa je kljub vsemu užival. Ako gre Vojnovič v svoji „Psychi“ mimo dramatičnih kulminacij svoje snovi, ne da bi jih izbral, nam to ne dokazuje, kakor mislijo mnogi, da avtor prezira velike scene — (prosim, kje bi dobili dramatika, ki bi se ognil prilike, kjer lahko pokaže svojo umetnost) — pač pa nam jasno dokazuje, da Vojnovič ne zna dramatično oblikovati svoje snovi. „Psyche“ je zbirka novelističnih slik, katerih pitoreskni čar nehoti vpliva na nas. Drama naj bo konflikt volje, boj strasti, boj, kjer

naj se na vso moč povdari značilnost osebnosti. Kako daleč je „Psyche“ od tega principa! Pri Vojnoviču si stopita nasproti položaj proti položaju. Položaj, iz katerega se ta ali ona oseba zaman poskuša rešiti — to se nam zdi nekakšna splošna formula za Vojnovičovo umetnost, kakršna se nam prikazuje v „Psychi“. Seveda je ta formula v svoji pasivnosti skozi in skozi nedramatična; da je Vojnovič v „Psychi“ zašel v tir te formule, je delu na kvar. To in pa preobširni romanski fundament sta pomankljivosti prvenca Vojnovičeve umetnosti. — Braniewski g. Nučiča je bil vzoren v vsakem oziru; fina, dobro premišljena igra, milijeju primerno umerjena v kretnjah in govoru, izvrstna maska in psihološko do minucijoznosti preštudovane posameznosti, so nov dokaz izrednega, močnega talenta g. Nučiča. Gdč. Wintrova se je pokazala kot zelo temperamentna igralca, ki razpolaga z izdatnimi kvantitetami gracije in šarma. Posebno hvalimo fino občuteno in z umetniškimi nijansami opremljeno igro v zadnjem aktu. — Gdč. Šetrljova je razodevala izbrano eleganco visoke mondenske dame s finimi manirami, ekskvizitnim uastopom in krasnimi toaletami. V sceni z Braniewskim v drugem dejanju je našla dovolj toplih tonov in lepik momentov. — Princ

Rhodenberg, nesrečni, malobesedni ljubimec je postal po nemali zaslugi g. Skrbinskih zelo simpatičen! Značaj dobrosrčnega kneza, ki se odpove zaroki z Olgo v prepričanju, da bo srečnejša z Braniewskim, je prišel po interpretaciji g. Skrbinskih v vseh značilnih potezah do polne veljave. — Della Torre g. Danila je bil izvrsten tip vedno dvorečnega, zaljubljenega marquisa. Takšni eksaltovani bonvivanti so prav posebna specialiteta g. Danila. — Ga. Bukšekova in gdč. Vera Danilova zaslužita priznanje; slednja je mestoma jako dobro posnemala značilno angleško maniro izgovarjanja. — Omenjamo dame Ilčičevo in Thalerjevo ter g. Molka. Ostale vloge so čisto brezpomembne; iz tega vzroka je tudi precej egalno, če je kontesa Ana za par nijans več ali manj okorna in če mladi kavalirji plešejo z večjo ali manjšo eleganco. — Ako v zadnjem aktu gleda neka radovedna glava dovolj neženirano skozi precej široko odprta vrata na sceno, potem to iluziji ni prav nič v korist; če se v drugem aktu neka mlada dama vsekne v svoj robec in se potem čisto nonšalantno briše z njim po obrazu, bi nekatere nežnejše gledalke zelo lahko padle iz „stimunge“.

no, povrhu pa je še dirjal, kakor bi ga podil sam vrag. Se dobro, da se ni pripetila hujša nesreča!

Leopard je v menežariji po-grabil dečka. V menežariji, ki se mu di sedaj v Ljubljani, bi se bila pri predstavi pretečeno nedeljo kmalo zgodila vse večja nesreča, kakor se je. Ko so obiskovalcem kazali zverine, se je neki 14 letni deček preblizo postavil pred ograjo, za katero je stal leopard. Razkazalec zverin je najbrže pustil ograjo preveč odprto, ali pa je ista nezadostno zavarovana, skratka: leopard popade dečka aa ro-ko, ter ga v svoji razdraženosti drži s svojimi ostrimi zobmi. Npopisen strah se je za trenotek polotil okoli stoječih gledalcev tega mučnega prizora. Osobe menežarije je prihitelo dečku na pomoč, a že ko se je po-sečilo dečkovo roko oprostiti iz leo-pardovega žrela, se je še bolj razka-čeni leopard zagnal še enkrat proti dečku ter ga zagrabil ob strani hrbta. Vendar pa ta drugi naskok ni bil tako nevaren kot prvi. Po mestu se je sicer govorilo, da je leopard pri prvem na-skoku dečku pregriznil roko, toda ko-likor nam je doslej znano, so te go-vo-vice pretirane. Mestna policija bo nam o tem dogodku gotovo znala kaj več povedati.

Vremenska izprememba. Po krasnih gorkih dneh skoro celega do-seđanjega marca je včeraj dopoldne pribučala huda sapa, ki je Ljubljano zakrila v meglo cestnega prahu. Ko je sapa pojenjala, je začelo deževati, temperatura je padla nizko, po hribih je najbrže snežilo. Tudi mi nismo še zavarovani pred novim snegom.

Opozarjamo ponovno na II. redni občni zbor „Podružnice št. I. društva Branibor v Ljubljani“, ki se vrši danes, v torek, dne 14. t. m. ob 8. uri zvečer v gostilniških prostorih „Pri Počival-niku“ na Sv. Petra cesti št. 85.

Najdena je bila včeraj pred Bam-bergom ročna torbica s približno 30 kronami denarja. Kdor jo je izgubil, naj se zgloši v hotelu „Vega“ v Sp. Šiški med 12. in pol 2. uro popoldan kjer jo dobi nazaj.

Mačko je zgubila neka mlajša dama v nedeljo na poti od Šmarne gore do Vižmarji. Mačka je črnkasta, majhne postave, zunaj je malo ogu-ljena, sicer pa še dobro ohranjena, za izlete, kot je Šmarna gora, kakor nalašč priporočljiva. Razen te mačke se je našel istotam tudi bel robec, doždevno last iste dame. Oboje se dobi v uredništvu „Jutra“ proti pri-merni najdenini za družbo sv. Cirila in Metoda.

Boj za vodovod v Sp. Šiški.

Če gremo preko več ali manj iz osebnih nasprotij izvirajočih deba-tah in če vpoštevamo, da je zadnja občinska seja boj za vodovod še le razhičala proti vrhuncu in ker smo že včeraj dali obema strankama na razpolago, da vsaka zase stvarno izra-žate svoje mnenje, imamo včerajšnje-mu poročilu le še sledeče dodati:

Vodovodna zadruga šteje sedaj 113 vplačujočih odjemalcev. Ker je občina Zg. Šiška svojčas podpirala za-drugo, je ista za napravo vodovoda tudi v Zg. Šiški investirala vsoto blizo 12.000 K vendar Zg. Šiška doslej od vodovoda nima prav nič in se zanj tudi malo briga. Opozicija proti zadruzi se opira na § 38 pravil vo-dovodne zadruge, ki pravi: Če občins-ki odbor sklene prevzeti vodovod v lastno rešitvo, mora zadruga prepustiti vodovod občini in sicer proti povrnit-vi vseh za zgradbo naraslih stroškov po odbitku državne in deželne pod-pore. — Stvar prevzeta se je obrav-navala že v več sejah, določil se je poseben odtok 5 odbornikov na čelu jim občinski svetnik Jančigaj. Ta odtok je celo zadevo razmotrival in ko je bil z vsem gotov, je sklenil, da se vprašanje v tej seji dosledno reši.

Jančigaj je prečital novo pogodbo občine Sp. Šiška z mestno občino ljubljansko. Pri drugem čitanju po-sameznih paragrafov so se ob živahni debati ter z malimi za občino primer-nejšimi izpremembami sprejele vse točke načrta pogodbe. Pogodba je pretežno v soglasju z določili veljav-nimi za Ljubljano ter občino Ježico. Po nasvetu ravnatelja Ciuhe ostane pravilnik in določila z malimi izpre-menami neizpremenjen, torej isti, kot velja za Ljubljano.

Konečni vspehi te seje oziroma doseđanji vspehi tega vodovodnega boja smo priobčili že včeraj. Danes nam postaja le še izraziti željo, naj bi bil ves ta boj, kakor se tudi od-loča, res le v prid in blagor občanov Spodnje pa tudi Zgornje Šiške!

Spominjajte se prekoristne družbe sv. Cirila in Metoda!

Novorojenec v spo-vednici.

(Iz Gorice.)

Da vse matere ne pričakujejo z veseljem trenutka, ko imajo obogatiti solzno dolino z novim članom, je že stara stvar. Ubogi črvički, ki niso sami krivi si svojega življenja, pa morajo v vedno večjem številu zapuščati zopet dolino solz, brž ko so v njo priromali. Ta najde svoje bivališče v zaboji ali košarici in mora v vodo, drugi mora v klet pod kamenito škrlj, lani se je prigodilo enemu da je izpod srca svoje matere zletel naravnost skozi okno železniškega voza in se razletel ob progi; različna smrt jih obišče prav kakor odrasle.

Nekemu novorojenčku se je pred kratkim zgodil prav poseben slučaj. Stvar se je zgodila tako-le: V Gorici v Gledališki ulici je majhna a precej dobro obiskana cerkev, po imenu „Immaculata“. Tu je prišel v četrtek 2. marca zjutraj pater, da bi v svoji spovednici opravil svoj posel. Na svojem prostoru pa zapazi škaflijo in brž pokliče cerkovnika, naj odnese stvar proč. In ko sta v zakristiji pre-gledala vsebino škaflije, se nista malo začudila, kajti našla sta v nji mrtvega novorojenčka. Zavrt je bil v črn pred-pasnik, obločen v svetlejšje krilce, ka-kršno nosijo 2 do 6 letne deklce, — in lepo zaprt v imenovani, papirnati škafliji. Govori se, da je bil pridejan list z neslano opombo.

Kakor je konstatoval zdravnik, je bil deček rojen v noči med 1. in 2. marcem, torej na pešnično sredo zvečer in sicer živ. Njegova „dobra“ mamica se ga je znebila in naredila postno „šalo“, da ga je podarila cerkvi „Immaculata“ takoj po rojstvu. Seveda je policija jako radovedna, katera „mamica“ je skazala svojemu detetu tako dobroto in pridno pre-iskuje in poizveduje po nji. Zdravnik, policijski organ in babica so napravili že po več hišah „nabor“ pri služki-njah in gosposdicah in kakor se sliši jih je nekaj že v preiskavi, vendar od sedaj še niso dognali kaj gotovega. Škaflija in obleka je izpostavljena na vpogled občinstvu in upa je, da se bo stvar pojasnila in prišla brezsrčna mati v roke pravici ter dobila za svoj čin primerno nagrado; to bi ji privo-ščile najbolj gotovo gosposdicne, ki jim je naklonila s svojo nematerinsko ljubeznijo toliko neprijetnosti.

Najnovejša telefonska in brzojavna poročila.

Nemiri in jubilejne slavnosti v Rimu.

Dunaj, 13. marca. V zadnjem času so nemški listi z velikim pompom po-vdarjali, da prirede avstrijski nemški napredni poslanci povodom jubilejnih slavnosti v Rimu velik izlet v Rim in v Turin. A ta načrt je sedaj naenkrat splaval po vodi. Nemški napredni po-slanci samo raditega ne odidejo v Ita-lijo, ker je nanje vplivala vlada, ki se radi Vatikana ne upa udeležiti se ju-bilejnih slavnosti.

Govor ministra Milovanovića.

Belgrad, 13. marca. Govor srbskega ministra Milovanovića je vzbudil v vseh parlamentarnih krogih občo pozornost. Milovanović je govoril sicer skrajno previdno in diplomatsko, ven-dar se je kljub temu iz njegovega govora lahko spoznalo, da je treba računati s skrajno nevarnim položajem na Balkanu. Nagla rešitev ministrske krize in ustanovitev generalnega in-špektorata za srbsko armado se raz-laža na ta način, da hoče biti Srbija za vsak slučaj takoj pripravljena. Celo opozicija računa s skrajno političnim položajem na Balkanu in domneva, da bo Srbija aktivno posegla v položaj.

Hedervary in razmere na Hrvaškem.

Budimpešta, 13. marca. Ogrski ministrski predsednik grof Khuen-Hedervary se je v nekem intervjuu o razmerah na Hrvaškem izrazil sle-deče: „Delovanje hrvatskega bana Tomašića se nikakor ne sme podce-njevati. Banu se je prvič posrečilo ustanoviti vladno stranko; dosegel je dalje tudi to, da je predsednik sabora njegov pristaš. Če bode opozicija, ki ima sedaj še večino, zavlačevala de-bato o proračunu, bo ban v najmilej-šem slučaju dobil nalog, da sabor od-godi. Če pa bo opozicija še potem vztrajala na svoji poti, bo hrvaški sa-bor razpuščen. Pod sedanjimi razme-rami je pa delovanje sabora skoro izključeno. Glede železničarske prag-matike je sicer treba revizije, a ne v smislu radikalnih strank. Če Hrvati mislijo, da bodo dobili zaslobo v avstrijskem parlamentu, se zelo mo-tijo. Kajti med Ogrsko in Avstrijo vladajo sedaj najboljši odnošaji.

Spremembe v avstrijski diplomaciji.

Dunaj, 13. marca. Iz Petrograda prihajajo poročila, da odpotuje avstrij-

ski veleposlanik na ruskem dvoru. grof Berchtold v najkrajšem času na Dunaj in prevzame takoj posle zuna-njega ministra. V Petrogradu ga bo nadomestoval grof Thurn. Splošno se tudi naglašja, da se izvrše v avstrijski diplomaciji v kratkem važne spre-membe. Tako odide grof Widdenburg, sedanjí avstrijski poslanik v Haagu, v Madrid. Kucziński, poslanik na ki-tajskem dvoru je vpokojen. Grof Ha-dik, poslanik v Madridu dobi novo mesto. Kaal, poslanik na japonskem dvoru je stopil sam v pokoj.

Bolezen Sasanova.

Petrograd, 13. marca. Zdravstveno stanje zunanjega ministra Sasanova se še vedno ni zboljšalo. V slučaju, če okreva, odide za delj časa na dopust, njegov začasni namestnik pa bo dvorni svetnik grof Batkin, bivši ruski po-slanik v Tangerju, ki je sedaj sekcijski šef v ruskem zunanjem ministrstvu.

Lastnik, glavni in odgovorni urednik: Milan Plut.

Tiska „Učiteljska tiskarna“, Ljubljana

Kupajte „JUTRO!“

Izvod samo 4 vinarje.

Mali oglasi.

Beseda 5 vin. — Za one, ki iščejo službe, 4 vin. — Najmanjši znesek 50 vin. — Pis-menim vprašanjem je priložiti znamko 20 vin. — Pri malih oglaših ni nič popusta in se pla-čujejo vnaprej; zunanji inserenti v znamkah. Zaključek malih oglasov ob 6. uri zvečer.

500 kr! od K 280 naprej v najmoder-nejših barvah. O. Bernatovič, Mestni trg št. 5. 139/10—1

2 elegantno opremljeni sobi, pripravi-ti za pisarno, eventualno brez opreme, se ta-koj oddaste. Knaflcova ul. 5. parter desno. U/3—1

Trgovce star 29 let, v konkuzi, oženjen, v vseh strokah trgovstva dobro izurjen, želi službo. Cenjene dopise pod „Trgovce“ na in-seratni oddelek „Jutra“. 168/3—1

Mesečna soba s separiranim vhomod se odda. Rimska cesta št. 2. I. nad. 166/2—1

1. V italijanski kuhinji, nasproti glavne pošte, se dobi vsak dan svež specialni kruh (Biga), polenta conbrodetto, makaroni, polenov-ka, (Caccala) Trippe.

2. V hotelu „Stadt Wien“ je edini „Frit-toolino“ v Ljubljani. Danes ob 7 uri zvečer bo-de tudi na razpolago poleg drugih rib rižota morskih rakov, (Beglaki) (Rissoto di Scampi). 167/1—1

Poslano *)

Odgovor Antonu Pesku

in javnosti o mojem delovanju in razmerju do „Ilustrovanega Tednika“, ki sem ga ustanovil — za druge ljudi, bode dala sodna pravica. Da bi se za drag denar prepiral s človekom, o katerem trdijo eni, da je nevadno mašte-valen in zloben, drugi pa — in ti so v večini — da je prikriten, na to me ne pripravijo nasilni pojavi njegove nevrastenije. Opozarjam le na to, da je v prvem napadu na me, ki bo-di reklama za njegovo delo, nanosil na kup kar 14 lažij. Pesek, Pesek, le tako naprej, saj Vam ne odgovorim pred koncem pravde nič več. Svetujem Vam pa, da ne pišete laži, kajti svoje govorice bodele po mojster-ski svoji navadi lažje utajili.

Torej, kakor sem rekel: Jaz ne črtnem ni pičice več. Sedaj pa psujite in lažite brez skrbi in nemoteno!

Vinko Gaberc.

Poslano *)

Z ozirom na notico v Vašem listu z dne 4. t. m. „Kapšana Fröhlicha zakonska šala“ primo-rana sva resnici aa ljubo stvar pojasniti kakršna je bila.

Ne v nedeljo po veselici, marveč v pone-deljek dne 27. svečana t. l. zvečer bil je kaplan gospod Fröhlich v moji Franc Hrstarjevi gos-tilini v Šmihelu. — Sedel je v boljši gostil-niški sobi, — ne pa v spalnici, — kjer se ne nahaja nikakva postelja. V družbi moje soproge se je z njo razgovarjal resne in šaljive stvari. Res sem skozi okno od zunaj pogledal v do-tično sobo in tudi slučajno mimogredoč sosed Franc Burger je z menoj vred videl skozi okno, da sta sedela kaplan g. Fröhlich in moja žena vsak na svojem stolu, ter da se ni ničesar go-dilo, kar ne bi smela vsaka dostojna družba videti. To dejstvo potrjujem tudi jaz Franc Burger s svojim lastnoročnim podpisom.

Franc Burger. Franc Hrstar

*) Za vsebino tega spisa je uredništvo odgovorno le toliko, v kolikor določa zakon.

Zahvala.

Med težko boleznijo moje ne-pozabljene soproge

Pavle Božič

in nenadomestne izgube, ki me je zadela s pregodno smrtno, se toplo zahvaljujem vsem sorod-nikom, znancom, prijateljem. Posebno dožan sem se zahvaliti gosp. uradnikom in uslužbencem c. kr. drž.-železnice, kakor tudi vsem delavkam tobačne tovarne.

Sp. Šiška 13. marca 1911.

Žalujoči soprog.

Modni salon
Ivane Schiller
Ljubljana,
Sv. Petra cesta šte. 31
priporoča vseh vrst
slamnikov.
Sprejema vsa popravila.

Popolnoma novo
damsko kolo

samo enkrat rabljeno se ceno proda.
Kje, pove inseratni oddelek „Jutra“.

Franc Kraigher
krojaški mojster

se je preselil s Kongresnega trga št. 5.
v M. Kunčevo hišo Gosposka ulica 7.,
vogal Židovske steze nasproti dežel-
nega dvorca.

Oblastveno autorizirano in sodno
zapriseženi

inženir Ig. Stembor

Ljubljana, Šubiceva ulica 5.

Prevzema stavbna vodstva, oddaja
strokovna mnenja, izvršuje vsa v
stavbno stroko spadajoče načrte, kakor
n. pr. za visoke stavbe, vodovode,
kanalizacije, ceste, regulacije, parce-
lacije itd.

Prispela so nova
hlačna krila

in se vidijo edino v izložbi

„Angl. skladišča oblek“
Ljubljana, Mestni trg 5.

!Kolesarjem!

= v znanje! =

Kdor si hoče ohraniti svoje kolo v
dobrem stanju, za časa rabe pa se
ogniti mnogim stroškom, pusti naj
svoje kolo v zimski seziji skrbno pre-
gledati, očistiti ter v primerno
temperiranem prostoru shraniti.

Vse to oskrbi proti mali odškodnini,
primeren prostor pa da na razpolago

brezplačno
tvrdka

K. Čamernik,
specialna trgovina s kolesi in posameznimi deli
Ljubljana, Dunajska cesta št. 9.

Najboljši pokončevalec
mrčesa je brezdvomno
F. Scherag-a

JANOL

pomori podgane, miši,
stenice, ščurke i. t. d.
- pod garancijo. -
Naroča se:

Dunaj XV.,
Fünfhausgasse šte. 5.

Mlad trgovsko izobražen
uradnik
vešč slovenskega, hrvatskega, nem-
škega in nekoliko laškega jezika;
spreten knjigovodja, korespondent in
ekspedient želi stalne službe v mestu
ali na deželi. Cenjene ponudbe pod
šifro „Zanesljiv“ na inseratni oddelek
„Jutra“.

Iz proste roke prodam lepo

posestvo

obstoječe iz lepe enonadstropne hiše,
gospodarskega poslopja, dobro za-
raščeni sadnim vrtom. V bližini se
nahajajo travniki, njive ter dobro za-
raščene smrekove gozdi. Hiša stoji
poleg cerkve v Ljubnem, in je zelo
pripravna za vsako trgovino.

Kupec naj se oglasi pri prodajalcu

Ivanu Markelju, gostilničarju v Otočah
p. Podnart, Gorenjsko.

Več delavcev
za kamnolom in

en predelavec

se sprejme proti dobri plači.

Ponudbe na cementno
tovarno Zidanmost.

Tovarniška znamka „IKO“.

Lastna tovarna ur v Švicl.

Kavarna Leon

v ak pondeljek in torek

.. koncert ..

I. LJUBLJANSKEGA

SEKSTETA

Vedno celo noč odprta.

Spoštovanjem

L. T. Pogačnik.

Jako zanimiv, zabaven in po-
učen list s slikami je

„Ilustrovani
Tednik“

ki izhaja vsak petek ter stane
četrtletno le K 1-80.

Zahtevajte ga povsod! Naročite
ga in inserirajte v njem!

Naslov: Ilustrovani Tednik, Ljubljana.

Ponatlis zanimivega romana

„Otroci papeža“

je izšel in se dobi pri uprav-
ništvu „Jutra“ za 3-50 K bro-
širan, za 4-50 K pa elegantno
vezan izvod. Najbolje je, ako
se istočasno z naročilom po-
šlje tudi denar, ker s povzet-
jem poslana knjiga je dražja.

Za točno in solidno delo se jamči.
Že rabljeni vozovi se jem-
liejo v račun.